

CIÈNCIES SOCIALS 5è EDUCACIÓ PRIMÀRIA

1. Adequació i seqüenciació dels objectius generals de les àrees.

OBJECTIUS	COMPETÈNCIES BÀSIQUES						
	C o m u n i c a c i ó l i n g ü í s t i c a .	C o m p e t è n c i a m a t e m à t i c a i c o m p e t è n c i e s e n c i è n c i e s i t e c n o l o g i a .	C o m p e t è n c i a d i g i t a l .	C o m p e t è n c i e s s o c i a l s i c í v i q u e s .	C o n s c i è n c i a i a p r e n d r e e s s i c o n s c i è n c i a s .	A p r e n d r e	S e n t i d i n i c i a t i v a i e s p e r i t e m p r e n e d o r .
1. Conèixer les característiques socials i culturals de la nostra comunitat, de l'Estat		X				X	

espanyol i de la Unió Europea i entendre'n l'organització i el funcionament.							
2. Participar activament en activitats de grup, desenvolupant habilitats socials que condueixin a adoptar un comportament responsable, constructiu, solidari i dialogant, respectant els principis bàsics del funcionament democràtic.		X				X	X
3. Prendre consciència de la pertinença a grups socials i culturals amb característiques pròpies i valorar l'enriquiment que suposen les diverses cultures que integren el món sobre la base d'uns valors compartits i la necessitat de respecte pel docent, pels companys i pels drets humans.		X		X		X	
4. Aprendre a respectar la diversitat cultural de la societat actual i valorar l'enriquiment que suposa el contacte entre diverses cultures i la possibilitat de conviure amb companys d'origen divers.		X				X	
5. Ser crítics amb la intervenció humana en el medi, aprendre de quina manera la vida humana afecta l'entorn i adquirir hàbits i actituds de defensa i recuperació del medi ambient, així com del patrimoni cultural de la nostra comunitat i de l'Estat espanyol.		X				X	
6. Apreciar les diferències en el medi social i cultural que es produeixen amb el pas del temps i aplicar-les a l'estudi de la història de les Illes Balears i de l'Estat espanyol.		X	X	X		X	

7. Representar i interpretar fets i conceptes del medi social i cultural mitjançant codis numèrics, gràfics, cartogràfics i d'altres.		X	X			X	
8. Identificar, plantejar-se i resoldre interrogants i qüestions relacionats amb elements significatius de l'entorn, utilitzant estratègies de recerca i tractament de la informació, formulació i comprovació de conjetures, exploració de solucions alternatives i reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge, utilitzant també les competències comunicatives pròpies de l'àrea (descripció, explicació, justificació, interpretació i argumentació).	X	X				X	
9. Utilitzar la lectura i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir informació i com a instrument per aprendre i compartir coneixements. Descobrir les possibilitats que ens ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació i aplicar-les habitualment a l'aula.		X		X		X	X
11. Participar en l'elaboració i l'avaluació de treballs d'investigació relacionats amb aspectes rellevants de l'entorn social i cultural, amb la conservació del medi i del patrimoni i amb les accions solidàries tant individualment com en grup.	X	X	X	X		X	X
12. Adquirir hàbits de feina diària i apreciar l'esforç com a qualitat necessària per assolir els objectius proposats en qualsevol tasca.						X	X

2. Seqüenciació dels continguts.

Bloc 1. Continguts comuns.

- Iniciació al coneixement científic i com s'aplica en les ciències socials.
- Recollida d'informació del tema que s'ha de tractar, fent servir diferents fonts (directes i indirectes).
 - Utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació per cercar i seleccionar informació, simular processos i presentar conclusions.
 - Desenvolupament d'estratègies per organitzar, memoritzar i recuperar informació obtinguda mitjançant diferents mètodes i fonts.
 - Tècniques de treball individual.
 - Utilització i lectura de diferents llenguatges textuais i gràfics.
 - Estratègies per desenvolupar la responsabilitat, la capacitat d'esforç i la constància en l'estudi.
 - Foment de tècniques d'animació a la lectura de textos de divulgació de les ciències socials (de caràcter social, geogràfic i històric).
 - Utilització de tècniques per potenciar la cohesió del grup i el treball cooperatiu.
 - Ús correcte de diversos materials amb els quals es treballa.
 - Planificació i gestió de projectes amb el fi d'assolir objectius. Iniciativa emprenedora.

Bloc 2. El món que ens envolta.

2.1. El sistema solar. La Terra.

- Concepte i origen de 'Univers.
- Components de l'Univers.
- Concepte i composició del sistema solar.
- Característiques de la Terra.
- Els moviments de la Terra.
- Les estacions.
- L'atmosfera.
- La hidrosfera.
- La geosfera.
- Els eclipsis de Sol.
- La influència de la Lluna a la Terra: les marees.
- La representació de la Terra: localització a la superfície terrestre.
- Elements d'un mapa.
- Tipus de mapes.
- Els fusos horaris.

2.2. El clima.

- L'atmosfera.
- Fenòmens atmosfèrics.
- El temps atmosfèric i el clima.
- La predicció del temps.
- Els mapes del temps
- Els elements del clima.
- Els factors climàtics.
- Les grans zones climàtiques del planeta: climes càlids, climes temperats i climes freds.
 - Els climes d'Espanya: oceànic, continental, de muntanya, mediterrani i subtropical.
 - El clima de les Illes Balears: clima mediterrani litoral, clima mediterrani d'interior, clima de muntanya.
 - La vegetació de les Illes Balears.
 - El canvi climàtic: l'escalfament global, l'efecte d'hivernacle i altres problemes mediambientals.

Bloc 3. Viure en societat.

3.1. La població d'Espanya i d'Europa.

- La població.
- Variables demogràfiques.
- La població d'Espanya:
 - El creixement de la població.
 - La densitat i la distribució de la població.
 - La població i la feina.
 - La població i la immigració.
- La població de les Illes Balears:
 - La densitat de població i la seva distribució.
 - L'emigració i la immigració.
- La població d'Europa.
- La representació de la població.

3.2. L'organització territorial i política.

- La societat espanyola: característiques demogràfiques, econòmiques, socials i culturals.
- L'organització territorial d'Espanya: municipi, província i comunitat autònoma.
- L'organització política d'Espanya: la Constitució espanyola.
- L'organització de les Illes Balears: l'Estatut d'autonomia i les institucions, els símbols de la comunitat.
- Europa i la Unió Europea.

- El relleu, els climes, la vegetació, la població, l'economia, les llengües i les monedes de la Unió Europea.

Bloc 4. Les empremtes del temps.

4.1. L'edat mitjana.

- Els germànics: invasions de pobles germànics, caiguda de l'imperi romà d'Occident, regnes germànics, els visigots a Espanya.
- L'islam i Al-Andalus: Mahoma i l'islam, Al-Andalus.
- La vida i la cultura a Al-Andalus: les ciutats i les aportacions dels musulmans.
- Els regnes cristians: la formació i l'evolució dels regnes cristians, la societat medieval, el ressorgiment de les ciutats.
- La cultura i l'art cristians: al camp i a la ciutat, el Camí de Santiago, estils artístics.
- La convivència de les tres cultures a Espanya: el domini musulmà de la Península, el domini cristià de la Península.
- L'edat mitjana a les Illes Balears: els vàndals, els bizantins, els musulmans i els cristians.

4.2. L'edat moderna.

- El començament de l'edat moderna: grans esdeveniments i Reis Catòlics.
- L'auge de la monarquia: Carles I, Felip II i la Conquesta d'Amèrica.
- El segle XVII, un segle de canvis: els grans canvis a l'Espanya del segle XVII i els Àustries menors.
- El Segle d'Or: art i literatura.
- El segle XVIII. Els Borbons: la guerra de Successió i el despotisme il·lustrat.
- La cultura i l'art al segle XVIII. La il·lustració.
- L'edat moderna a les Illes Balears: les Illes Balears en els segles XVI, XVII i XVIII.

3. Metodologia.

Per desenvolupar aquesta àrea els alumnes han d'aprendre a treballar individualment i en grup, a investigar, a fer treballs en equip. És per això que hem d'emprar totes les tècniques necessàries perquè tots els alumnes puguin assolir els objectius.

Els docents ens convertirem en guies, conduint el procés d'aprenentatge dels alumnes obligant-los a plantejar-se preguntes, a qüestionar per què passen les coses, i ajudant-los a trobar respostes. Ensenyarem els alumnes on trobar la informació que necessiten i, encara més important, a ser crítics amb aquesta informació.

Un dels objectius principals de l'àrea és el treball en equip. Mitjançant la col·laboració amb els companys, l'alumne ha d'adquirir conceptes tan importants com

l'esforç, la responsabilitat, la iniciativa personal, el respecte per les opinions dels altres, la defensa de les conviccions pròpies, el desenvolupament d'un esperit crític, conceptes molt necessaris perquè posteriorment els alumnes es desenvolupin fora de l'escola.

Els alumnes sortiran de l'aula i coneixeran de primera mà la realitat històrica, cultural i social de la nostra comunitat autònoma. Exploraran i observaran l'entorn i mitjançant altres fonts, com les bibliogràfiques i les tecnologies de la informació i la comunicació, estudiaran les realitats més llunyanes. Serà clau en aquest estudi l'ús de diverses tècniques, com registrar dades, representar-les, fer esquemes i resums. També les sortides culturals, les excursions, les visites a museus i empreses formaran part de les programacions.

4. Distribució espai-temps.

Els cursos de 4t 5è 6è l'horari lectiu setmanal es distribueix atenent a la normativa establerta pel Currículum de les IIBB.

- Llengua catalana i literatura 9h
- Llengua castellana i literatura 9h
- Llengua estrangera 7h
- Matemàtiques 10 h
- Ciències naturals 4 h
- Ciències socials 4 h
- Educació física 5 h
- Religió / Valors socials i cívics
- Educació artística 5h
- Temps d'esplai 7,5h
- Lliure disposició 11,5 h
- Total 75 h

5. Activitats d'ampliació i de reforç.

Dins les aules trobam diferents ritmes d'aprenentatge i diferents perfils personals, socials i culturals. Hem d'intentar atendre de la millor manera possible tota aquesta diversitat i adaptar-nos a les seves necessitats d'aprenentatge. Els alumnes han d'aprendre a treballar individualment i en grup, a investigar, a fer projectes. En resum, el docent ha d'emprar totes les tècniques pedagògiques necessàries perquè tots els seus alumnes puguin assolir els objectius. Respectant sempre les mesures sanitàries.

Es faran servir els següents tipus d'activitats:

- Activitats de suport informàtic: CD interactius, recerca per Internet, activitats on-line...
- Activitats de suport audiovisual: cartells, murals, CD's àudio, CD's multimèdia...
- Activitats d'investigació i recerca: projectes, cercar informació a Internet a casa,

consultar al diccionari, demanar informació als familiars amb més experiència...

- Activitats escrites d'aprofundiment:

Aquestes activitats es duran a terme en material imprès /escrit per a ampliar o reforçar el temari explicat. De cada tema es té previst una sèrie d'activitats "extres" per tal d'ampliar la informació donada.

- Tutorització d'un company

A cada grup classe del segon cicle per tal de millorar el rendiment escolar d'alguns alumnes es duu a terme la tutorització d'un company. Un alumne tutor s'encarrega d'ajudar als nins que necessiten ajuda sempre i quan ell hagi acabat la seva feina.. D'aquesta manera es reforça de manera positiva als dos alumnes.

- Activitats lúdiques o jocs per a reforçar els continguts: trencaclosques, consulta de atles, globus terraqui, sembra de llavors, pintar itineraris, plànols, mapes...
- Realitzar enquestes a familiars i coneguts.
- Realitzar sortides dins el mateix municipi i fora per veure in situ coses de temes que es veuen: visitar una fàbrica, un celler, una casa de la pagesia mallorquina, un puig, un museu...

6. Criteris d'avaluació i de qualificació.

Bloc 1. Continguts comuns.

- Obtenir informació concreta i rellevant sobre fets o fenòmens prèviament delimitats, utilitzant diferents fonts (directes i indirectes).

- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir informació i com instrument per aprendre, conèixer i utilitzar les paraules claus i conceptes necessaris per a ser capaç de llegir, escriure i parlar sobre Ciències Socials.

- Buscar, obtenir i tractar informació a través de les TIC, utilitzant-la de manera crítica i sistemàtica.

- Conèixer i utilitzar estratègies per desenvolupar la responsabilitat, la capacitat d'esforç i la constància en l'estudi.

- Identificar i utilitzar lectures de diferents llenguatges que estimulin l'acostament intel·lectual, afectiu i plaent als textos de divulgació de les Ciències Socials (de caràcter social, geogràfic i històric).

- Realitzar treballs i presentacions a nivell individual i grupal que suposin la recerca, selecció i organització de textos de caràcter social, geogràfic o històric, mostrant habilitat per treballar tant individualment com de manera col·laborativa dins d'un equip.

- Valorar el treball en grup, mostrant actituds de cooperació i participació responsable, acceptant les diferències amb respecte i tolerància cap a les idees i aportacions alienes en els diàlegs i debats.

- Realitzar un projecte i presentar un informe, utilitzant suport paper i/o digital, sobre problemes o situacions senzilles, recollint informació de diferents fonts (directes, llibres, Internet ...) seguint un pla de treball i expressant conclusions.
- Respectar la varietat dels diferents grups humans i valorar la importància d'una convivència pacífica i tolerant entre tots ells sobre la base dels valors democràtics i els drets humans universalment compartits.
- Participar d'una manera eficaç i constructiva en la vida social creant estratègies per resoldre conflictes.
- Comprendre els codis de conducta i els usos generalment acceptats en les diferents societats i entorns (escola, família, barri etc.).
- Valorar la cooperació i el diàleg com a forma d'evitar i resoldre conflictes, fomentant els valors democràtics.
- Comprendre que l'esperit emprenedor suposa desenvolupar capacitats per dur a terme canvis, experimentant amb idees pròpies i alienes i reaccionant amb intuïció, obertura i flexibilitat.
- Desenvolupar actituds de cooperació i de treball en equip, així com l'hàbit d'assumir nous rols en una societat en continu canvi.
- Mostrar capacitat de relació amb l'entorn i sensibilitat davant les necessitats dels altres.
- Mostra ple respecte dels drets humans, inclosa la igualtat com a base de la democràcia, comprenent les diferències existents entre els sistemes de valors de les diferents religions o grups ètnics.

Bloc 2. El món que ens envolta.

2.1. El sistema solar. La Terra.

- Explicar com és l'univers i quins són els seus elements principals.
- Descriure les característiques principals del sistema solar.
- Ubicar el planeta Terra en el sistema solar.
- Explicar els moviments de la Terra i les seves conseqüències.
- Conèixer les diferents parts que componen la Terra.
- Explicar característiques de la Lluna i dels moviments que realitza, i identificar les fases lunars i les seves conseqüències.
- Conèixer les diferents capes de l'atmosfera, la seva composició i la seva importància per als éssers vius.
- Diferenciar els diferents fenòmens meteorològics que es produeixen en l'atmosfera.
- Identificar les principals formes del relleu de tots els continents.
- Descriure correctament plànols senzills i interpretar els elements que els componen.
- Conèixer i diferenciar els diferents tipus de mapes.

- Realitzar operacions amb escales i localitzar un lloc en mapes de diferents escales.
- Explicar les diferents representacions de la Terra.
- Localitzar un lloc de la superfície terrestre i orientar-se en un mapamundi.

2.2. El clima.

- Diferenciar entre temps atmosfèric i clima.
- Identificar els elements i factors que influeixen en el clima, explicar com hi actuen i adquirint una idea bàsica de clima i dels factors que el determinen.
- Identificar algunes característiques bàsiques de les diferents zones climàtiques de la Terra i localitzar-les en un mapamundi.
- Interpretar un climograma i a partir d'aquest deduir el tipus del clima d'un indret.
- Explicar les conseqüències que tenen les nostres accions quotidianes en el medi ambient i que poden impedir el fre del canvi climàtic i, per tant, afectar el nostre futur.
- Descriure les principals característiques del clima oceànic, identificar-ne la vegetació típica i la distribució geogràfica a Espanya.
- Descriure les principals característiques del clima continental, identificar-ne la vegetació típica i la distribució geogràfica a Espanya.
- Descriure les principals característiques del clima mediterrani, identificar-ne la vegetació típica i la distribució geogràfica a Espanya.
- Descriure les principals característiques del clima de muntanya i del clima subtropical, identificar-ne la vegetació típica i la distribució geogràfica a Espanya.
- Descriure les característiques del clima de les Illes Balears, i identificar-ne la vegetació típica.
- Reconèixer que cuidar els recursos alimentaris i evitar-ne el malbaratament ajuden a mantenir el clima, el sòl i la biodiversitat.

Bloc 3. Viure en societat.

3.1. La població d'Espanya i d'Europa.

- Conèixer què és la població i com es comptabilitza i s'estudia.
- Definir conceptes poblacionals que s'utilitzen per a l'estudi de la població.
- Conèixer la suma total de la població espanyola, el seu creixement natural i el seu creixement real i la seva distribució.
- Conèixer la suma total de la població europea, el seu creixement natural i el seu creixement real i les seves característiques principals.
- Conèixer les característiques generals de la població de les Illes Balears.
- Representar i interpretar la població en diversos gràfics i en piràmides.
- Respectar la diversitat humana i cultural de la població d'Espanya i d'Europa.

3.2. L'organització territorial i política.

- Definir com és la composició i organització territorial d'Espanya.
- Explicar la importància de la Constitució per al funcionament de l'Estat espanyol.
- Identificar la monarquia parlamentària com la forma d'organització política d'Espanya i reconèixer la figura del rei i les seves funcions.
- Comprendre la divisió de poders de l'Estat i les institucions que se n'encarreguen, i també les atribucions recollides en la Constitució per a cada un.
- Conèixer les institucions de govern dels municipis, de les províncies i de les comunitats autònomes i les seves atribucions.
- Conèixer l'organització de les Illes Balears, les seves institucions i els seus símbols.
- Reconèixer l'existència dels deures i dels drets de les persones, com a individu i com membres de diferents grups i organitzacions socials i que la Constitució empara.
- Explicar què la Unió Europea, quins són els seus objectius i els avantatges que té pertànyer a la Unió.
- Conèixer la història de la Unió Europea: els tractats i les ampliacions, com s'ha anat conformant fins arribar a la Unió Europea actual.
- Reconèixer les diferents institucions de la Unió Europea, com s'organitzen i les seves funcions.
- Comprendre la diversitat cultural i lingüística a Europa i la necessitat de preservar-la.

Bloc 4. Les empremtes del temps.

4.1. L'edat mitjana.

- Situar el període de l'edat mitjana en el temps i identificar-ne els fets principals.
- Valorar la importància de l'arribada dels pobles bàrbars a l'imperi romà d'Occident en la formació dels estats europeus.
- Conèixer el naixement de l'islam i els seus preceptes i la figura de Mahoma.
- Descriure les etapes històriques més importants d'Al-Andalus, i conèixer com s'hi vivia i el seu llegat científic i cultural.
- Conèixer l'origen i la formació dels primers regnes cristians peninsulars.
- Conèixer el període de la Reconquesta i l'ampliació territorial dels regnes cristians.
- Conèixer l'organització econòmica i social dels regnes cristians peninsulars.
- Conèixer la importància del camí de Sant Jaume quant a entrada de noves idees en els regnes cristians peninsulars.
- Distingir els principals elements artístics que defineixen l'art medieval.

- Conèixer la singularitat de la convivència dels tres grups religiosos i socials d'Espanya durant l'edat mitjana.
- Identificar les diferents èpoques de l'edat mitjana a les Illes Balears.

4.2. L'edat moderna.

- Descriure les directrius generals de la política dels Reis Catòlics i els fets més importants de la seva època.
- Conèixer el període d'auge de l'imperi espanyol durant els regnats de Carles I i Felip II.
- Conèixer el període de decadència de l'imperi espanyol durant els regnats de Felip III, Felip IV i Carles II.
- Comprendre l'esplendor cultural i artística del Segle d'Or espanyol.
- Conèixer l'època dels primers Borbó espanyols.
- Conèixer l'edat moderna a les Illes Balears.

6.1. Procediments d'avaluació i criteris de qualificació.

Instruments d'avaluació

- Proves orals: lectures/comprensió, observació de l'entorn, xerrades...
- Proves escrites: controls.
- Feina Diària: cada dia a classe veiem com evoluciona cada alumne. Dins l'aula observem que fa, com es desenvolupa i com duu a terme la tasca.
- Feina de casa: l'alumne realitza feina a casa per poder observar el grau de destresa a l'hora de fer-ho tot sol o amb ajuda del pares s'escau.
- Comportament: avaluam el seu comportament i l'interès així com la seva actitud envers la feina.
- Avaluació del procés d'ensenyament-aprenentatge: segons els resultats dels exercicis diaris, l'ensenyant pot comprovar si el mètode emprat és el correcte i, si no és així, es canvia o reforça el que s'ha explicat mitjançant noves estratègies.
- Trimestralment: Es fan 3 sessions d'avaluació, una cada trimestre. Es parla de cada alumne en particular per poder avaluar el seu procés amb tots les mestres que intervenen en el cicle. També es reflexiona sobre el propi procés d'ensenyament- aprenentatge.
Es redacta una acta per que quedi constància dels temes parlats i dels acords arribats. El proper trimestre aquests acords hauran d'esser revisats per veure si s'han complert o no.

Temporalització

S'utilitzaran diferents tipus d'avaluació:

- Avaluació inicial: proves d'avaluació que es passen a principi de curs. Després del confinament viscut el curs anterior aquesta avaluació és fonamental per seqüenciar els continguts que es treballaran al llarg del curs.

- Avaluació contínua/sumativa:

- Avaluem els alumnes cada dia, anotarem si duen els deures de casa, la feina de classe, etc.

- Avaluarem la unitat temàtica de la qual en fèiem feina, prova escrita, per veure el seu desenvolupament de manera individual.

-També es faran diverses proves orals o escrites sense avisar per veure si els alumnes van assolint diàriament els coneixements explicats.

- Avaluació final: proves d'avaluació que es passen a final de curs. Són les mateixes que les de principi de curs per poder saber si han assolit els aprenentatges desenvolupats durant el curs.

Adaptarem l'avaluació tenint en compte les necessitats individuals dels alumnes.

Criteris de qualificació

- Proves escrites i orals 60 %
- Feina diària (a casa i/o a classe) 30 %
- Actitud i comportament 10 %

6.2. Estàndards d'aprenentatge avaluable.

Bloc 1. Continguts comuns.

- Cerca, selecciona i organitza informació concreta i rellevant, l'analitza, obté conclusions, reflexiona sobre el procés seguit i ho comunica oralment i/o per escrit.

- Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació (Internet, blocs, xarxes socials...) per elaborar treballs amb la terminologia adequada als temes tractats.

- Analitza informacions relacionades amb l'àrea i maneja imatges, taules, gràfics, esquemes, resums i les tecnologies de la informació i la comunicació.

- Fes servir les TIC per cercar, obtenir i tractar informació, i la utilitza de manera crítica i sistemàtica

- Aplica estratègies per desenvolupar la responsabilitat, la capacitat d'esforç i la constància en l'estudi.

- Presenta els treballs de manera ordenada, clara i neta, en suport paper i/o digital.

- Utilitza les tècniques de lectura de textos de divulgació de les Ciències Socials (de caràcter social, geogràfic i històric) per obtenir informació i com instrument per aprendre i conèixer terminologia pròpia de l'àrea.

- Utilitza amb rigor i precisió el vocabulari adquirit per elaborar treballs amb la terminologia adequada als temes tractats.

- Exposa oralment, de forma clara i ordenada, continguts relacionats amb l'àrea, que manifesten la comprensió de textos orals i/o escrits.
- Utilitza, de manera adequada, el vocabulari corresponent a cada un dels blocs de continguts.
- Realitza treballs i presentacions a nivell individual i grupal que suposen la recerca, selecció i organització de textos de caràcter geogràfic, social i històric.
- Utilitza estratègies per a realitzar treballs de forma individual i en equip, i mostra habilitats per a la resolució pacífica de conflictes.
- Participa en activitats de grup adoptant un comportament responsable, constructiu i solidari i respecta els principis bàsics del funcionament democràtic.
- Planifica treballs en grup, coordina equips, pren decisions i accepta responsabilitats.
- Realitza un projecte i presenta un informe, utilitzant suport paper i/o digital, recollint informació de diferents fonts (directes, llibres, Internet), amb diferents mitjans i comunica de forma oral les experiències realitzades, recolzant-se en imatges i textos escrits.
- Valora la importància d'una convivència pacífica i tolerant entre els diferents grups humans sobre la base dels valors democràtics i els drets humans universalment compartits.
- Participa d'una manera eficaç i constructiva en la vida social i crea estratègies per resoldre conflictes.
- Identifica i utilitza els codis de conducta i els usos generalment acceptats en les diferents societats i entorns (escola, família, barri, etc.).
- Valora la cooperació i el diàleg com a forma d'evitar i resoldre conflictes i fomenta els valors democràtics.
- Mostra actituds de confiança en si mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès, creativitat en l'aprenentatge i esperit.
- Manifesta autonomia en la planificació i execució d'accions i tasques i té iniciativa en la presa de decisions.
- Desenvolupa actituds de cooperació i de treball en equip, valora les idees alienes i reacciona amb intuïció, obertura i flexibilitat davant d'elles.

Bloc 2. El món que ens envolta.

2.1. El sistema solar. La Terra.

- Explica com és l'Univers i quins són els seus principals elements: estrelles, nebuloses, galàxies, planetes, satèl·lits i cometes.
- Descriu el sistema solar, identifica el Sol com el centre del sistema solar i localitza els planetes, les seves característiques i els seus moviments.
- Descriu la forma i algunes característiques de la Terra vista des de l'espai.
- Defineix els moviments de translació i de rotació de la Terra.

- Explica les estacions, en fixa la durada i explica el dia i la nit.
- Coneix les diferents parts que componen la Terra i distingeix les tres principals parts del seu interior.
- Defineix la translació de la Lluna i identifica i anomena les fases lunars.
- Coneix i comprèn la influència de la Lluna sobre les marees i com es produeixen els eclipsis.
- Coneix les diferents capes de l'atmosfera i la seva composició i valora la importància que té per a la vida a la Terra.
- Diferencia i coneix els diferents fenòmens meteorològics que es produeixen a les capes inferiors de l'atmosfera.
- Explica les principals formes del relleu terrestre, les serralades, els altiplans i les planes més importants.
- Descriu plànols senzills i n'interpreta l'escala, la llegenda i els signes convencionals.
- Reconeix i identifica els diversos tipus de plànols urbans.
- Coneix i diferencia els mapes físics i els mapes polítics.
- Coneix i diferencia els diferents tipus de mapes temàtics.
- Realitza operacions amb escales i localitza en mapes amb escala gràfica o numèrica un lloc o un conjunt geogràfic.
- Descriu les característiques del globus terraqüi i del planisferi.
- Localitza diferents punts de la Terra fent servir els paral·lels i meridians.
- Localitza en el planisferi els continents, oceans, països i ciutats, així com els principals paral·lels i meridians.
- Calcula la diferència horària entre dos llocs que estan situats en diferents meridians.

2.2. El clima.

- Explica la diferència entre clima i temps atmosfèric.
- Identifica els instruments que mesuren cada element climàtic.
- Defineix clima i anomena els factors que el determinen.
- Identifica i comprèn com actuen els factors principals del clima.
- Identifica algunes característiques bàsiques de les diferents zones climàtiques de la Terra.
- Descriu, coneix i localitza les tres grans zones climàtiques de la Terra.
- Defineix, elabora i interpreta un climograma d'un indret i dedueix a quin tipus de clima pertany.
- Identifica la importància que té el clima en la vida.
- Investiga sobre l'efecte hivernacle, i desenvolupa un pensament crític i posa en pràctica les seves habilitats comunicatives.

- Reconeix i és conscient dels efectes del canvi climàtic i les accions necessàries per combatre'l.
- Valora la idea que protegint el medi ambient protegim el nostre futur.
- Descriu les característiques del clima oceànic: temperatures i precipitacions, i distribució.
- Identifica la varietat de la vegetació del clima oceànic a Espanya.
- Descriu les característiques del clima continental: temperatures i precipitacions, i distribució.
- Identifica la varietat de la vegetació del clima continental a Espanya.
- Descriu les característiques del clima continental-mediterrani, la seva vegetació i distribució.
- Descriu les característiques del clima mediterrani: temperatures i precipitacions, i distribució.
- Identifica la varietat de la vegetació del clima mediterrani a Espanya.
- Descriu les característiques del clima de muntanya i del clima subtropical: temperatures i precipitacions, i distribució.
- Identifica la varietat de la vegetació del clima de muntanya i del clima subtropical a Espanya.
- Descriu les característiques del clima de les Illes Balears: temperatures i precipitacions, i distribució.
- Identifica la varietat de la vegetació del clima de les Illes Balears.
- Reconeix que cuidar els recursos alimentaris i evitar-ne el malbaratament ajuden a mantenir el clima, el sòl i la biodiversitat.

Bloc 3. Viure en societat.

3.1. La població d'Espanya i d'Europa.

- Coneix el cens de població, el padró municipal, el registre civil, les enquestes i les estadístiques.
- Defineix natalitat i mortalitat, creixement natural i creixement real.
- Coneix la suma total de la població espanyola, el seu creixement natural i el seu creixement real.
- Descriu la distribució geogràfica de la població espanyola.
- Coneix els moviments migratoris i immigratoris d'Espanya.
- Classifica la població d'Espanya en relació amb la feina, distingint entre població activa i població no activa.
- Coneix la suma total de la població europea, la seva distribució i característiques generals.
- Assenyala en un mapa d'Europa les zones amb més densitat de població.
- Coneix les característiques generals de la població de les Illes Balears.
- Representa la població en gràfics de columnes i circulars i piràmides.

- Reconeix la diversitat cultural i humana de la població i mostra una posició activa de respecte.

3.2. L'organització territorial i política.

- Defineix l'organització del territori espanyol.
- Describeix la composició dels municipis.
- Describeix i identifica les províncies i les comunitats autònomes.
- Identifica els principis democràtics més importants establerts en la Constitució.
- Coneix la figura del rei com el cap de l'Estat i el seu paper representatiu d'Espanya i sancionador de les lleis.
 - Identifica el poder executiu, o Govern central, i n'explica la composició i la comesa.
 - Identifica el poder legislatiu, les Corts Generals i les cambres que la componen, i explica la seva funció i organització.
 - Coneix les funcions dels jutges i magistrats que componen els tribunals de justícia: el poder judicial.
 - Reconeix els municipis i el govern municipal: els ajuntaments.
 - Identifica les províncies i les diputacions.
 - Reconeix les comunitats autònomes, l'estatut d'autonomia i les institucions de govern de la comunitat.
 - Coneix l'organització de les Illes Balears, les seves institucions i els seus símbols.
 - Coneix formes, al seu abast, de participació ciutadana directa, com el Consell de la Infància.
 - Explica què és la Unió Europea.
 - Explica els objectius polítics i econòmics de la Unió Europea.
 - Coneix els països que componen la Unió Europea i els situa en un mapa.
 - Coneix els avantatges de pertànyer a la Unió Europea.
 - Explica en què consisteix el mercat únic i la zona euro.
 - Coneix els motius que van menar a signar el Tractat de Roma de 1957 i els primers països signants.
 - Explica les successives ampliacions i els diversos països que s'hi han anat incorporant.
 - Explica els diversos tractats que han anat conformant la Unió Europea com un espai més integrat.
 - Coneix els països candidats a incorporar-se a la Unió Europea i les mesures que han de prendre per poder-ho fer.
 - Identifica les principals institucions i els òrgans de govern de la Unió Europea i coneix la seva funció.

- Comprèn la diversitat cultural i lingüística a Europa i la necessitat de preservar-la.
- Mostra respecte i curiositat per allò que és diferent, enriqueix i és constructiu.

Bloc 4. Les empremtes del temps.

4.1. L'edat mitjana.

- Defineix el període de l'edat mitjana en el temps i identificar-ne els fets principals.
- Valora la importància de l'arribada dels pobles bàrbars en la formació dels estats europeus.
- Coneix la importància del poble visigot en la formació política d'Espanya.
- Coneix la figura de Mahoma i el naixement de l'islamisme i els seus preceptes religiosos.
- Descriu les etapes històriques d'Al-Andalus: emirat dependent, emirat independent, califat de Còrdova, regnes de taifes.
- Coneix com es vivia a Al-Andalus, i la seva aportació científica i cultural.
- Coneix l'origen i el procés de formació dels primers regnes cristians peninsulars.
- Coneix el procés de formació territorial dels regnes de Castella i de Lleó, i de la Corona d'Aragó.
- Coneix l'organització estamental de la societat cristiana peninsular, l'auge dels gremis i la reaparició de les ciutats en l'edat mitjana.
- Coneix la importància del camí de Sant Jaume quant a eix de desenvolupament econòmic de les ciutats de la ruta.
- Distingeix els principals elements artístics que defineixen el romànic i el gòtic.
- Descriu les singularitats de les tres cultures de l'Espanya medieval: musulmana, jueva i cristiana.
- Identifica les èpoques dels vàndals, dels bizantins, dels musulmans i dels cristians de l'edat mitjana a les Illes Balears.

4.2. L'edat moderna.

- Descriu les directrius generals de la política dels Reis Catòlics.
- Explica els fets més rellevants de l'època dels Reis Catòlics.
- Descriu les causes que van motivar les grans expedicions marítimes i el descobriment d'Amèrica.
- Coneix els problemes interiors i exteriors del regnat de Carles I.
- Coneix els problemes interiors i exteriors del regnat de Felip II.
- Coneix els canvis que es van produir a l'Espanya del segle XVII.
- Coneix els greus problemes polítics de la monarquia espanyola de segle XVII.

- Comprèn el Renaixement espanyol, alguns estils i figures representatives.
- Comprèn el barroc espanyol, alguns estils i figures representatives.
- Coneix la guerra de Successió que instaura la nova dinastia.
- Coneix l'època del despotisme il·lustrat borbònic.
- Reconeix la figura de Goya i la seva importància artística.
- Coneix l'edat moderna a les Illes Balears.

7. Elements transversals tractats.

En el desenvolupament de la matèria es treballaran de forma transversal al llarg del curs els següents elements:

- Educació per a la convivència en pau.
- Educació per a la igualtat entre les persones de diferent sexe.
- Educació ambiental i per al desenvolupament sostenible.
- Educació dels hàbits de consum.
- Educació per la salut.
- Educació sexual.
- Educació moral i cívica.
- Foment de la lectura.

8. Materials i recursos didàctics que s'utilitzaran.

- Llibre de text Ciències Socials 5 (Peça a Peça).
- Quadern d'escriptura.
- Recursos impresos.
- Diaris, revistes, llibres especialitzats... per cercar informació.
- TIC: recursos digitals, documentals, pel·lícules, Google Earth...
- Material manipulable: senyals de trànsit, mitjans de transport, roques, minerals, brúixoles, euros...
- Mapes.
- Globus terraquüs.

9. Procediments de suport i de recuperació.

Quan un alumne no ha assolit els aprenentatges en el plaç de temps prefixat, s'hauran d'adoptar diferents mesures per tal de garantir el seu bon desenvolupament. Depenent del grau d'endarreriment respecte del seu grup-classe es prendran les següents mesures:

- Ajudes (recursos humans).
 - Tutorització per part d'un company d'aula, ja que alhora ajudam al que té més dificultats i reforçam al que ja té assolit els continguts impartits.

- Reforç ordinari per part del diferents mestres amb hores disponibles al centre.

- En cas d'alumnes amb un diagnòstic de necessitats específiques de suport educatiu (dislèxies, TDAH, etc), rebran suport per part del P.T. o l'A.L. del centre, tenint en compte, però que aquests especialistes hauran de prioritzar l'atenció especialitzada als alumnes amb necessitats educatives especials de caràcter permanent.

- Mesures organitzatives.

- Aquest any escolar 2021-2022 els cursos de cinquè i sisè realitzaran desdoblaments per tal de reduir la ràtio de l'aula, ja que està una mica per damunt dels 20 alumnes. Els desdoblaments seran heterogenis i aniran canviant al llarg del curs.

S'aplicaran altres mesures consensuades amb l'orientadora i l'equip de suport.

10. Activitats complementàries i extraescolars que es pretenen fer des de l'equip docent.

.Primer trimestre:

- Entrevista autora Guillem Cifre de Colonya
- Cala Bòquer dia 29 d'octubre (5è i 6è)
- Activitat "Deixalles":neteja de platja (5è i 6è)
- Visita Nadalena a Palma (5è i 6è)

• Segon trimestre:

- Son Real (5è i 6è)
- Taller d'ous de Pasqua a Llenaire (5è i 6è)
- Recorregut Pollença (5è i 6è)
- Taller de "Fer Pa"
- Aerodrom Binissalem (5è i 6è)

• Tercer trimestre:

-
- UIB: Fira de la Ciència (5è i 6è)
- Suma't a l'esport
- Circuit Bicicleta (5è i 6è)
- CentMat (5è i 6è)
- Aqualand

11. Adaptacions necessàries per atendre l'alumnat amb NESE.

Amb els alumnes que requereixin mesures d'atenció a la diversitat es podran aplicar les següents:

Mesures ordinàries:

Les mesures ordinàries de suport són les estratègies organitzatives i metodològiques que possibiliten l'adequació del currículum al context sociocultural del centre i a les característiques dels alumnes, amb l'objectiu d'eliminar barreres a l'aprenentatge i fomentar la participació.

- Mesures organitzatives
 - Agrupaments flexibles.
 - Suport en grups ordinaris (Docència compartida, dos mestres dins l'aula).
 - Els desdoblaments de grup.
 - Suport educatiu en petit grup.

- Mesures metodològiques
 - Tallers de llenguatge i expressió oral a Infantil
 - Grups interactius amb famílies convidades
 - Comunitats d'Aprenentatge que es crearan a partir de diverses activitats que el centre pugui proposar.
 - Treball cooperatiu
 - Racons
 - Treball per projectes
 - Ambients (EI)
 - Aprenentatge entre iguals
 - Capses d'aprenentatge o enriquiment
 - Tècniques de gestió d'aula

Totes aquestes mesures estan explicades i detallades al PAD del nostre centre.

Mesures específiques d'atenció educativa:

Les mesures específiques de suport s'entenen com a respostes als alumnes personalitzades:

- Adaptacions curriculars significatives (ACS) *En el centre hi ha un model d'ACS*

- Suport individual: Alguns alumnes NESE per les seves característiques i necessitats poden precisar algunes sessions de suport individuals, normalment fora de l'aula.

12. Seguiment de la Programació Docent. Indicadors d'assoliment.

Per avaluar les programacions didàctiques s'han d'incloure els indicadors d'assoliment referits a:

a) Resultats de l'avaluació del curs en cadascuna de les matèries

Els resultats de l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes es realitzaran posterior a cada avaluació i a la finalització del curs.

Valoració dels resultats acadèmics a final de curs:

Els resultats acadèmics seran avaluats pel professor de cada àrea de forma anual i de forma històrica, per comprovar el desenvolupament dels mateixos al llarg dels anys en un mateix curs i establir plans de millora. Aquesta avaluació i plans de millora seran objecte d'anàlisi en la Comissió de Coordinació Pedagògica (CCP), la qual establirà els ajustos oportuns per al desenvolupament dels resultats de l'àrea. Posteriorment, els resultats i plans de millora seran revisats per la direcció de centre per a conformar la panoràmica general de centre pel que fa a ells i establir els ajustos necessaris a nivell general.

Aquests resultats s'analitzaran mitjançant el següent procediment:

1. Revisió de les qualificacions per part de professor d'àrea
2. Anàlisi estadística de les qualificacions del curs
3. Conclusions de l'anàlisi estadística del curs
4. Comparació de resultats dels cursos del mateix nivell

Posteriorment a l'anàlisi de resultats, en els moments indicats, es procedirà a establir plans de millora d'aquests resultats per part dels professors del mateix nivell.

Aquest pla d'Innovació tindrà en compte tots els punts de la programació didàctica per a establir els ajustos oportuns en què així sigui necessari de cara a la següent avaluació o al curs vinent.

b) Adequació dels materials i recursos didàctics, i la distribució d'espais i temps als mètodes didàctics i pedagògics utilitzats.

Aquest apartat tindrà el següent procediment per a la seva valoració:

1. Comissió de Coordinació Pedagògica (CCP)

Aquest òrgan de coordinació docent establirà les pautes oportunes per al disseny, elaboració, desenvolupament i avaluació de les programacions didàctiques, segons els criteris establerts per l'administració educativa.

2. Mestres del mateix curs

Els mestres del mateix curs amb una mateixa àrea / matèria establiran una coordinació internivell per a l'adequació de les decisions adoptades en el departament corresponent.

3. Moments d'elaboració, revisió i conclusions

Al llarg del curs existiran diferents moments en què es desenvoluparan les programacions i la revisió de les mateixes. Aquests moments són: Inici de curs, final de cada avaluació i final de curs.

c) Contribució dels mètodes didàctics i pedagògics a la millora del clima d'aula i de centre

d) Memòria final en què s'avaluïn els resultats assolits, la coordinació i l'activitat docent

